

EUROPOS DUOMENŲ APSAUGOS PRIEŽIŪROS PAREIGŪNAS

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno nuomonės dėl Komisijos komunikato Europos Parlamentui ir Tarybai „Nauja aviacijos era. Aviacijos rinkos atvėrimas saugiai ir tvariai civiliniais tikslais naudojamoms nuotolinio valdymo orlaivių sistemoms“ santrauka

(Visą šios nuomonės tekstą anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis galima rasti EDAPP interneto svetainėje www.edps.europa.eu)

(2015/C 48/04)

I. Įvadas

I.1. EDAPP konsultacija

- 2014 m. balandžio 8 d. Komisija priėmė komunikatą Europos Parlamentui ir Tarybai „Nauja aviacijos era. Aviacijos rinkos atvėrimas saugiai ir tvariai civiliniais tikslais naudojamoms nuotolinio valdymo orlaivių sistemoms“ (toliau – komunikatas) ⁽¹⁾.
- Nuotoliniu būdu pilotuojamų orlaivių sistemos (angl. RPAS) yra orlaivių, kurie pilotuojami per atstumą, arba, kitaip tariant, orlaivių, kurie gali skristi be juose esančių pilotų, sistemos. Dažniausiai jos naudojamos ne vien kaip paprastos orlaivių sistemos – jas papildo tokie prietaisai kaip antai kameros, mikrofonai, jutikliai, globalinės padėties nustatymo sistemos – visa tai gali sudaryti sąlygas tvarkyti asmens duomenis.
- Kaip bus aptariama toliau šioje nuomonėje, šiai naujai atsirandančiai technologijai taikomos teisės į privatų ir šeimos gyvenimą ir duomenų apsaugą, įtvirtintos Europos Tarybos Europos žmogaus teisių konvencijos 8 straipsnyje ir ES pagrindinių teisių chartijos 7 ir 8 straipsniuose. Be to, daugelis nuotoliniu būdu pilotuojamų sistemų, taip pat kaip internetinės technologijos, aptartos Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimuose *Digital Rights Ireland* ⁽²⁾ ir *Google Spain prieš AEPD* ⁽³⁾, gali sukelti didelę grėsmę teisėms į privatų ir šeimos gyvenimą ir duomenų apsaugą, todėl su jomis susijusius klausimus reikia apsvarstyti ypač atidžiai.
- Todėl EDAPP teigiamai vertina tai, kad Komisija konsultavosi su juo dėl šio komunikato.

IV. Išvados

- EDAPP teigiamai vertina tai, kad Komisija konsultavosi su juo dėl šio komunikato, ir pabrėžia, kad civiliniams RPAS panaudojimo būdams priskiriamos visos sritys, kurios nepriskiriamos kariniams, vadinasi, tai gali būti ne vien komerciniai panaudojimo būdai. Jis taip pat teigiamai vertina tai, kad komunikate ne tik pabrėžiama socialinė ir ekonominė RPAS naudojimo civilinėms reikmėms nauda, bet ir nurodoma, kad privatumas, duomenų apsauga ir saugumas yra pagrindiniai elementai, kuriais remiantis reikia užtikrinti, kad jas platinant būtų laikomasi reikalavimų.
- RPAS reikėtų skirti nuo lėktuvų ir apsauginių vaizdo stebėjimo sistemų (AVSS), nes dėl RPAS judumo ir veiksmų laisvės jas galima pritaikyti daug daugiau atvejų. Taip pat jas galima derinti su kitomis technologijomis, pvz., kameromis, Wi-Fi jutikliais, mikrofonais, biometriniais jutikliais, globalinėmis padėties nustatymo sistemomis, sistemomis, nuskaitančiomis IP adresus, radijo dažninio atpažinimo (RDA) sekimo sistemomis – šios technologijos suteikia galimybę tvarkyti asmens duomenis ir gali būti vienodai galingos stebėjimo priemonės.

⁽¹⁾ COM(2014) 207 final, 2014 4 8.

⁽²⁾ Sąjungtos bylos C-293/12 ir C-594/12 *Digital Rights Ireland Ltd prieš komunikacijų, jūrų ir gamtinių išteklių ministrą, teisingumo, lygybės ir teisinės reformos ministrą, Garda Síochána komisarą, Airiją, generalinį prokurorą ir Kärntner Landesregierung, Michaelį Seitlingerį, Christofą Tschohlį ir kitus*, 2014 m. balandžio 8 d. teismo (Didžiųjų rūmų) sprendimas (prašymai Airijos Aukščiausiajam Teismui (Airija) ir Austrijos Konstituciniam Teismui (vok. *Verfassungsgerichtshof*) (Austrija) priimti prejudicinį sprendimą).

⁽³⁾ Byla C-131/12, *Google Spain SL, Google Inc. prieš Agencia Española de Protección de Datos (AEPD)*, 2014 m. gegužės 13 d. teismo sprendimas.

67. Todėl EDAPP pabrėžia, kad daugeliu atvejų su asmens duomenų tvarkymu susiję RPAS panaudojimo būdai pažeidžia teisę į asmeninį ir šeimos gyvenimą, užtikrintą Europos Tarybos Europos žmogaus teisių konvencijos (toliau – EŽTK) 8 straipsnyje ir ES pagrindinių teisių chartijos (toliau – chartija) 7 straipsnyje, nes RPAS kelia pavojų teisei į intymumą ir privatumą, kuri yra užtikrinta visiems ES piliečiams, ir todėl jomis naudotis gali būti leidžiama tik laikantis konkrečių sąlygų ir saugumo priemonių. Visais atvejais, kai asmens duomenys tvarkomi pasitelkiant ES veikiančią RPAS, kaip įprasta, taikoma chartijos 8 straipsniu saugoma teisė į asmens duomenų apsaugą ir turėtų būti laikomasi ES duomenų apsaugos teisinės sistemos reikalavimų.
68. Tačiau praktikoje pavienių asmenų asmeninėms reikmėms naudojamoms RPAS dažniausiai bus taikomi Direktyvos 95/46/EB reikalavimai ir retai bus galima pasinaudoti namų ūkio veiklos išimtimi. Visais atvejais išankstinė sąlyga duomenų apsaugos nuostatoms – asmens duomenys visais atžvilgiais privalo būti tvarkomi teisėtai. Tai reiškia, kad privalo atitikti ir kitas atitinkamas tokių sričių, kaip civilinė ar baudžiamoji teisė, intelektinė nuosavybė, aviacija ar aplinkos apsaugos teisė, nuostatas.
69. Asmens duomenų tvarkymas *pasitelkiant* RPAS komerciniais ar profesiniais tikslais turi atitikti nacionalinės teisės aktus, kuriais įgyvendinama Direktyva 95/46/EB.
70. Be to, EDAPP norėtų priminti, kad vien tik paskelbti duomenis internete ar laikraštyje, nesiekiant atskleisti visuomenei informacijos, nuomonių ar sumanymų, nepakanka, kad būtų galima taikyti Direktyvos 95/46/EB 9 straipsnyje esančią žurnalistikos sričiai taikomą išimtį.
71. RPAS naudojant teisėsaugos tikslais taip pat reikia paisyti pagrindinės teisės į privatumą tam, kad ši veikla būtų grindžiama aiškiais ir visuomenei prieinamais teisės aktais, kad ja būtų siekiama teisėtų tikslų ir kad ji būtų reikalinga demokratinei visuomenei ir atitiktų siekiamą tikslą. Kai vykdoma tokią veiklą tvarkomi asmens duomenys, šiai veiklai taikomos ES ir Europos Tarybos lygmeniu nustatytos duomenų apsaugos priemonės.
72. RPAS naudojant žvalgybos tikslais privaloma paisyti reikalingumo ir proporcingumo principų.
73. Atsižvelgiant į primygtinį poreikį užtikrinti, kad būtų laikomasi privatumo, duomenų apsaugos ir saugumo reikalavimų, susijusių su šia nauja, galbūt labai nepageidaujama nauja technologija, EDAPP pritaria Komisijai, kuri dar kartą persvarsto savo nepakankamą kompetenciją reguliuoti mažiau kaip 150 kg sveriančias RPAS.
74. EDAPP taip pat teigiamai vertina iniciatyvas ir informuotumo didinimo projektus, kurie turėtų būti įgyvendinami RPAS pateikiant ES civilinei rinkai.
75. EDAPP rekomenduoja Komisijai skatinti RPAS gamintojus diegti pritaikytą ir numatytąją privatumo apsaugą, o duomenų valdytojus – atlikti duomenų apsaugos poveikio vertinimus tais atvejais, kai vykdoma tvarkymo operacijas dėl jų pobūdžio, apimties ar tikslų kyla konkretus pavojus duomenų turėtojų teisėms ir laisvėms.
76. Taip pat reikia imtis papildomų veiksmų skatinti kurti priemones, kurias pasitelkiant būtų lengviau nustatyti RPAS valdytoją.

Priimta Briuselyje 2014 m. lapkričio 26 d.

Giovanni BUTTARELLI

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno pavaduotojas